

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII
DE SECURITATE

JANDARMERIA. De unde, unde, încotro?

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Liviu-Petru ZĂPÎRȚAN

Student-doctorand:

drd. Cristian-Elly PALIȘTAN

2018

Cluj-Napoca

CUPRINS

1. Cuprinsul tezei de doctorat	2
2. Cuvinte cheie	3
3. Introducere	4
4. Prezentarea sintetică pe capitole a tezei de doctorat	5
5. Concluzii	8
6. Bibliografie	13

1. Cuprinsul tezei de doctorat

Introducere	3
1. Jandarmeria. De unde?	13
1.1. Jandarmeria Națională Franceză – model pentru crearea Jandarmeriilor Europene	13
1.2. Instituții ale Jandarmeriei existente la începutul secolului al XX-lea	19
1.3. Istoricul Jandarmeriei Române	26
1.4. Istoricul Jandarmeriei Brașov	42
1.5. Evoluția legislației referitoare la organizarea și atribuțiile Jandarmeriei Române în perioada 1893-2017	57
2. Jandarmeria. Unde?	64
2.1. Evoluția Jandarmeriilor Europene de la începutul secolului al XX-lea până în prezent	64
2.2. Asigurarea ordinii publice de către principalele forțe ale Jandarmeriei Europene	81
2.3. Paralelă între misiunile prevăzute în legea de organizare și funcționare a Jandarmeriei Române la începutul secolului al XX-lea și cele actuale	98
2.4. Misiuni și acțiuni executate de Jandarmeria Română la începutul secolului al XX-lea	106
2.5. Considerații despre Jandarmeria Montană	131
2.6. Jandarmeria Română în mediul rural și montan (studii de caz)	150
3. Jandarmeria. Încotro?	183
3.1. Jandarmeria Română – în lume și în Europa, furnizor de expertiză și bune practici pentru instituții similare	183
3.2. De la “Jandarmeria apără hoția!” la “Jandarmeria, jos pălăria!”	198
3.3. Necesitatea adaptării la evoluția societății și problematicei acesteia	206
3.4. Studiu predictiv – Jandarmeria Rurală 2022	218
3.5. Propunere de lege ferenda – “Jandarmeria Rurală, organizare, funcționare și atribuții”	227
Concluzii	250
Anexe	256
Bibliografie	284

2. Cuvinte cheie

Jandarmeria Rurală, model Jandarmerie, legislație, ordine publică, misiuni ale Jandarmeriei, Jandarmerie Montană, furnizor de expertiză, dualitate, competență materială, poliție judiciară.

3. Introducere

Jandarmeria Română este o forță de ordine publică care alături de Poliția Națională Română execută un serviciu polițienesc, destinat menținerii unui climat de siguranță publică corespunzător, în cadrul comunităților unde aceasta are înființate structuri ce își exercită prin lege atribuțiile specifice. De-a lungul evoluției instituției Jandarmeriei în România, aceasta a cunoscut mai multe etape, astfel că de la data înființării – 3 aprilie 1850 – și până în prezent, structura, organizarea și misiunile ei au fost adaptate nevoilor de siguranță ale societății, dar mai ales au fost influențate de voința politică a celor care de-a lungul anilor au asigurat guvernarea României.

Dacă Jandarmeria Română a fost creată pe modelul pe care au fost create mai toate Jandarmeriile din Europa, respectiv cel al Jandarmeriei Naționale Franceze, transformările societății și interesele politice găsesc astăzi Jandarmeria Română ca o instituție care caută să își recapete tradițiile și rolul în mijlocul comunității, ca urmare a unor perioade grele prin care a trecut: cea de după al Doilea Război Mondial, în urma căreia în România s-a instalat și epoca comunistă, care a însemnat pentru Jandarmerie “desființarea” ca instituție și reorganizarea în trupe de securitate, respectiv perioada de după Revoluția din 1989, când Jandarmeria Română a fost repusă în drepturi și încet-încet a început să se dezvolte și să se adapteze mediului de securitate intern și internațional.

Prezenta teză de doctorat este rodul unei experiențe profesionale de peste 20 de ani în interiorul instituției Jandarmeriei, care m-a determinat să încerc o abordare integrată a modelului tradițional al acestei instituții în România, suprapus peste nevoile actuale de ordine și siguranță publică, precum și peste carențele sistemului de ordine publică existent în România, care în opinia mea nu este unul performant și să propun în finalul tezei un proiect de lege care să creeze o instituție puternică a Jandarmeriei Române, capabilă să răspundă oricăror solicitări.

4. Prezentarea sintetică pe capitole a tezei de doctorat

Prezenta teză de doctorat este structurată în trei capitole, din care primele două prezintă modele ale Jandarmeriilor Europene – inclusiv a Jandarmeriei Române – și evoluția lor timp de aproape două secole, precum și o evoluție a legislației referitoare la organizarea și atribuțiile Jandarmeriei Române de la înființare până în prezent, iar capitolul III încheie aceste aspecte teoretice cu un studiu predictiv intitulat “Jandarmeria Rurală – 2022” și o propunere de lege ferenda – “Jandarmeria Rurală – organizare, funcționare și atribuții” – având la bază modelul tradițional al Jandarmeriei din România anilor 1850-1950, precum și expertiza acestei instituții obținută după repunerea în drepturi a acesteia în anul 1990.

Revenind la primul capitol, acesta cuprinde o prezentare a Jandarmeriei Naționale Franceze, care a servit de-a lungul timpului ca model pentru organizarea Jandarmeriilor din celelalte state europene, chiar dacă unele dintre acestea nu vor să recunoască. Înființarea unei structuri de tip Jandarmerie, în primă fază în statele vecine Franței, se datorează rezultatelor excelente obținute de serviciul Jandarmeriei Franceze, lucru care a determinat organizarea unei instituții militare similare în ceea ce privește organizarea și competența acesteia. După prezentarea pe larg a organizării misiunilor și atribuțiilor Jandarmeriei Franceze, am prezentat modele ale Jandarmeriilor existente în Europa la începutului secolului al XX-lea pe care le-am identificat într-un manual din anul 1929, intitulat “Introducere în organizarea polițienească și jandarmerească a statelor europene”.

Am detaliat apoi, în subcapitolele 1.3. și 1.4., evoluția Jandarmeriei Române și respectiv a Jandarmeriei din Brașov, alegând Brașovul datorită specificului acestei zone în care Jandarmeria apare ca forță de ordine publică importantă (după anul 1918), când a înlocuit Jandarmeria austro-ungară care activa în Transilvania. Capitolul I a fost încheiat prin prezentarea evoluției legislației referitoare la organizarea și atribuțiile Jandarmeriei Române din 1850 până în prezent, astfel încât principalele aspecte prezentate să poată sta la baza propunerii le lege ferenda făcută în ultimul capitol al prezentei teze.

În primele două subcapitole ale capitolului II, am abordat evoluția Jandarmeriilor Europene de la începutul secolului al XX-lea până în prezent, precum și principalele aspecte referitoare la gestionarea unei misiuni importante a Jandarmeriei, respectiv asigurarea ordinii publice, de către principalele forțe de Jandarmerie din Europa. Am prezentat aceste detalii pentru a înțelege evoluția acestei instituții de-a lungul anilor, precum și adaptarea misiunilor acesteia la evoluția societăților civile și diversificarea

problemelor cu care acestea se confruntă. Am continuat studiul prezentând o paralelă între misiunile Jandarmeriei Române, așa cum erau ele prevăzute în cea mai modernă lege a Jandarmeriei Rurale – cea din anul 1929 – și misiunile prevăzute în legea actuală de organizare și funcționare a Jandarmeriei Române, în vigoare din anul 2004, pentru a înțelege ideea de revenire la modelul rural, dar adaptat și dezvoltat conform problematicei actuale în domeniul ordinii și siguranței publice.

Ultimele trei subcapitole din capitolul II prezintă câteva considerații despre Jandarmeria Montană actuală, care își desfășoară activitatea preponderent în mediul rural și care poate fi folosită ca punct de plecare într-un demers de reșezare a structurilor teritoriale ale Jandarmeriei Române în mediul rural. Pentru a da tărie acestui demers, am prezentat câteva misiuni și acțiuni executate de Jandarmeria Română la începutul secolului al XX-lea, extrase din documente de arhivă, precum și câteva studii de caz actuale în care structurile Jandarmeriei Române au fost solicitate să intervină în mediul rural și montan. Aceste studii de caz arată o anumită ineficiență a sistemului actual de menținere a ordinii publice în zona comunelor și satelor din România, unde de cele mai multe ori efectivele de Poliție existente nu fac față tuturor intervențiilor și sunt nevoite să solicite în sprijin efective de jandarmi care să le întărească autoritatea și să îi ajute în repunerea în normalitate a situației respective. Tot din aceste studii de caz rezultă și imposibilitatea structurilor Jandarmeriei de a se implica total în rezolvarea situațiilor, din cauza lipsei competenței materiale în domeniul poliției judiciare și în domeniul constatării tuturor contravențiilor.

Capitolul III, cel mai important din prezenta teză, prezintă în primele trei subcapitole evoluția Jandarmeriei Române în cadrul organismelor internaționale, respectiv FJE și FIEP, unde încă de la intrarea în cadrul acestora s-a dovedit ca fiind furnizor de expertiză și bune practici pentru instituții similare. De asemenea, în subcapitolul 3.2., intitulat sugestiv “De la «Jandarmeria apără hoția!» la «Jandarmeria, jos pălăria!»”, am prezentat adaptarea metodelor specifice de acțiune pentru gestionarea unor situații complexe, evoluția acestor metode către unele preventive, care să pună jandarmii într-o relație de comunicare deschisă și apropiată față de cei cu care intră în contact, astfel încât rolul preventiv al măsurilor adoptate să evite confruntările directe cu jandarmii din dispozitivele de ordine publică. Aici am pus un accent deosebit pe elementul de noutate în dispozitivul de acțiune, respectiv echipa de dialog.

Următoarele trei subcapitole prezintă necesitatea permanentă de adaptare a instituției Jandarmeriei la evoluția societății și problematicei acesteia, un studiu predictiv

intitulat “Jandarmeria Rurală – 2022” care se dorește a fi o pledoarie pentru evoluția Jandarmeriei către acest model tradițional rural, adaptat noilor nevoi de ordine publică ale societății civile actuale. Ultimul subcapitol prezintă un proiect de lege privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Jandarmeriei Rurale, în care se pune accent pe următoarele aspecte:

- ✓ Crearea **dualității** forțelor de ordine din România, care să înlocuiască actualul sistem dual adoptat după Revoluția din anul 1989;
- ✓ Conferirea calității de **poliție judiciară** lucrătorilor Jandarmeriei Române;
- ✓ **Delimitarea** clară a zonelor de acțiune pentru Jandarmerie și Poliție, astfel încât să nu apară suprapuneri de competențe și acțiuni;
- ✓ Asigurarea unui sistem coerent privind conducerea structurilor Jandarmeriei Române, protecția personalului și asigurarea unei **echități** în ceea ce privește evoluția în carieră a jandarmilor.

5. Concluzii

Jandarmeria Română este o armă de elită a Ministerului Afacerilor Interne, cu tradiții istorice bogate, cu o experiență în ceea ce privește misiunile specifice de ordine publică ce este recunoscută atât în Europa, cât și în lume, având posibilitatea ca în viitor să evolueze spre alte competențe și să facă față schimbărilor permanente ale societății și situației operative, datorită adaptabilității la tot ce este nou, precum și datorită nivelului de pregătire al jandarmilor români, dobândit atât în țară, cât și în cadrul pregătirii comune cu instituții similare din Europa, în cadrul programelor comune de pregătire.

În ceea ce privește tradițiile Jandarmeriei Române, de-a lungul istoriei, această armă a arătat faptul că a fost prezentă în toate momentele importante din viața societății românești, atât pe timp de pace, cât și pe timp de război. Pe timp de pace și-a arătat utilitatea prin faptul că pe întreg teritoriul național, cu preponderență în mediul rural, și-a făcut cu prisosință datoria față de comunitățile locale, a impus legea și a asigurat respectarea acesteia atât de către organele administrației publice locale, cât și de către cetățeni.

Experiența dobândită și modul în care și-a îndeplinit nobila misiune de protejare a cetățenilor din comunitățile pe care le-a deservit, i-au asigurat o imagine de instituție corectă și cinstită în mentalul colectiv, lucru care, deși puțin diminuat, se păstrează inclusiv în vremurile pe care le trăim astăzi.

Pe timp de război, structurile Jandarmeriei și-au arătat utilitatea și umanitatea participând activ la ambele Războaie Mondiale, atât pe front, prin subunitățile special destinate, cât și în spatele frontului, cu jandarmii care făceau parte din posturile, secțiile și legiunile de jandarmi rurale. Sacrificiile mari făcute de Jandarmerie pe fronturile celor două Războaie Mondiale au făcut ca această armă să fie în mai multe rânduri decorată, iar jandarmii de la acele vremuri să fie puși pe lista eroilor neamului, care și-au adus obolul de sânge pe altarul patriei. Jandarmii care au desfășurat activități în spatele frontului au asigurat în permanență un climat de viață bun și sigur pentru cei care nu participau pe front, iar prin acțiunile lor au făcut posibilă asigurarea securității comunităților din localitățile în care aceștia își desfășurau activitatea.

Referitor la competențele Jandarmeriei, atât materiale, cât și teritoriale, se poate afirma că de-a lungul istoriei acestea au suferit modificări, uneori substanțiale, în funcție de mediul politic și de nevoile societății, dar mai ales în funcție de posibilitățile statului de a susține o asemenea instituție și de a o dezvolta pentru a putea garanta un nivel optim de

securitate pentru cetățenii acestuia. Indiferent de cum au evoluat aceste competențe, de-a lungul timpului jandarmii români s-au achitat cu onoare și demnitate de toate sarcinile încredințate, s-au pregătit permanent pentru a putea face față noilor provocări în domeniul asigurării ordinii și liniștii publice în comunități, iar nu în ultimul rând, aceștia au fost permanent un exemplu de oameni cu spirit civic și inițiativă în ceea ce privește implicarea în rezolvarea problemelor cu care comunitățile se confruntau.

De remarcat este și faptul că în niciun moment jandarmii români nu au comis abuzuri care să ducă la degradarea climatului de normalitate în societate, iar cei care au perceput jandarmii ca pe oameni duri, predispuși către abuzuri, au fost întotdeauna din categoria celor care erau certați cu legea și împotriva cărora jandarmii erau obligați să ia măsuri legale.

Deși în perioada grea pentru România (vorbim aici de perioada comunismului) Jandarmeria a pierdut din tradiții, competențe, iar capitalul de imagine în rândul populației i-a fost diminuat (trupele de securitate fiind adesea confundate cu securitatea statului), după căderea comunismului (Revoluția de la 1989), Jandarmeria Română a arătat că are forța necesară de a renaște precum pasărea Phoenix din propria-i cenușă, că are capacitatea de a recupera timpul pierdut prin schimbarea obiectului de activitate al acestei instituții și nu în ultimul rând a dovedit că în timp scurt s-a adaptat cerințelor actuale ale societății și a devenit o instituție cu valențe europene, remarcând aici faptul că a fost prima instituție din România care a făcut parte dintr-un organism european (FIEP), acest lucru petrecându-se la data de 30 octombrie 2002, cu patru ani înainte ca România să devină membru cu drepturi depline în Uniunea Europeană și implicit, toate instituțiile statului să dobândească un statut european.

Acest fapt a obligat enorm Jandarmeria Română și a făcut ca pregătirea atât națională, cât și internațională să capete un rol deosebit de important, deoarece toate mijloacele de acțiune ale acestei instituții trebuiau să fie corelate cu cele ale instituțiilor similare din Europa pentru a putea desfășura misiuni și activități în comun. Acest lucru s-a realizat destul de repede, astfel că, așa cum am arătat într-un capitol anterior, începând cu anul 2010 Jandarmeria Română a devenit furnizor de expertiză (în cadrul instrumentului TAIEX) pentru instituții similare din interiorul sau din exteriorul spațiului european, desfășurând inclusiv activități de mentorat în ceea ce privește modalitățile de acțiune și de rezolvare a unor crize în domeniul ordinii și siguranței publice, cu respectarea strictă a prevederilor legislației europene.

Recunoașterea profesionalismului și capabilităților Jandarmeriei Române de a gestiona anumite situații de criză în domeniul ordinii publice, a venit odată cu deținerea președenției FIEP și ulterior a Forței de Jandarmerie Europeană (FJE), momente în care această instituție s-a putut face mai bine percepută la nivel internațional, fiind capabilă să-și impună anumite puncte de vedere în ceea ce privește ordinea și liniștea publică.

La momentul actual, Jandarmeria Română are create structurile de bază în vederea gestionării tuturor aspectelor din problematica misiunii de menținere a ordinii publice, în sensul că în fiecare județ din România, în cadrul Inspectoratelor Județene și regional, în cadrul Grupărilor de Jandarmi Mobile, există structuri de prevenire și combatere a criminalității care desfășoară și coordonează activități în domeniul judiciar, fiind capabile să constate infracțiuni și contravenții, să întocmească procesele verbale de sancționare a contravențiilor, precum și pe cele de constatare a infracțiunilor. De asemenea, desfășoară activități de documentare a infracțiunilor constatate pe timpul executării misiunilor specifice, de adunare a probelor necesare documentării activităților infracționale constatate pe care le fixează în imagini, sau în planșe fotografice, desfășurând astăzi și activități în domeniul criminalisticii.

Având în vedere existența deja a acestor structuri și activitățile desfășurate de Jandarmerie în domeniul judiciar și al criminalisticii, considerăm că este foarte ușor ca acestea să se dezvolte cu un minimum de impact financiar și o perioadă relativ scurtă de pregătire, astfel încât într-un viitor apropiat, Jandarmeria Română să obțină calitatea de „poliție judiciară”.

Astfel, s-ar elimina neregulile constatate de-a lungul anilor în ceea ce privește finalitatea actelor întocmite de jandarmi în situația constatării infracțiunilor, s-ar reduce timpul necesar pentru instrumentarea acestora și prezentarea lor către organele competente în vederea trimiterii în instanță, iar nu în ultimul rând, s-ar responsabiliza mai bine efectivele Jandarmeriei în ceea ce privește activitatea de constatare și probare a infracțiunilor.

De asemenea, după primirea calității de poliție judiciară, ar fi necesară mărirea competenței materiale a Jandarmeriei Române și aducerea acesteia la nivelul celei ale Poliției naționale, creându-se astfel două instituții puternice de ordine publică, cu competențe materiale identice și competențe teritoriale bine stabilite, realizându-se și o mai bună acoperire a teritoriului național în ceea ce privește ordinea publică, fără a mai exista suprapuneri de efective.

În altă ordine de idei, inclusiv în interiorul Jandarmeriei Române ar fi necesară schimbarea concepției referitoare la întrebuințarea structurilor subordonate, pentru o mai bună specializare a efectivelor la dispoziție și o utilizare eficientă a acestora în spațiul public, pentru gestionarea întregului spectru al problematicii ordinii publice. Astfel, o bună parte din efectivele Jandarmeriei care la acest moment sunt implicate în asigurarea pazei și protecției instituționale a unor obiective, în cadrul unor dispozitive statice și fără eficiență în ceea ce privește aportul adus la siguranța publică, ar putea fi înlocuite prin folosirea unor sisteme tehnice de pază și supraveghere a obiectivelor și schimbarea concepției de executare a acestor misiuni, respectiv prin implementarea masivă a conceptului de intervenție la sesizările unor efracții sau butoane de panică. Efectivele astfel disponibilizate ar putea fi respecializate în domeniul ordinii publice și s-ar putea constitui în structuri de menținere a ordinii publice în mediul rural, fără a implica costuri majore întrucât s-ar folosi pentru pregătirea lor centrele de pregătire deja existente la nivelul Jandarmeriei Române, putând fi folosită expertiza atât a specialiștilor din domeniul prevenirii și combaterii criminalității ai Jandarmeriei Române, cât și a celor din structurile de poliție judiciară ale Poliției naționale.

S-ar crea astfel cadrul necesar pentru delimitarea competențelor structurilor Jandarmeriei Române, astfel că Inspectoratele Județene de Jandarmi ar deveni structuri care vor asigura poliția administrativă și judiciară în județele în care își desfășoară activitatea, ar gestiona adunările publice de mică amploare și fără grad de risc (de exemplu, activități promoționale, târguri, oboare, activități comemorative, religioase, etc.), iar Grupările de Jandarmi Mobile ar gestiona exclusiv problematica asigurării și restabilirii ordinii publice la manifestările cu public numeros și cu grade de risc mediu și ridicat (de exemplu, manifestări de protest, activități sportive din ligile superioare, concerte ale unor artiști cunoscuți, competiții internaționale, etc.). Această respecializare a Jandarmeriei Române ar duce și la reducerea deficitului de polițiști în mediul rural și la completarea structurilor Poliției, inclusiv la redimensionarea acestora și adaptarea lor la noile nevoi.

Prin toate modificările care au fost propuse în subcapitolul referitor la propunerea de lege ferenda, se încearcă revenirea la modelul tradițional al Jandarmeriei și la respectarea celui impus de către Jandarmeria Franceză, care a funcționat sute de ani fără a avea nevoie de modificări semnificative, doar de anumite ajustări, completări și adaptări ale misiunilor și activităților generate de schimbările care au avut loc la nivelul societății, precum și de evoluția tehnicii și a mijloacelor de comunicare publică. Faptul că în Franța, Jandarmeria Națională a rezistat o perioadă foarte lungă de timp cu aceeași lege de

organizare și funcționare mă face să afirm că acest model este unul foarte eficient, iar faptul că mai multe state din Europa l-au menținut așa cum a fost impus încă de la crearea structurilor de Jandarmerie Europene, poate constitui garanția viabilității acestuia în continuare și în România, cu condiția revenirii la el.

Este nevoie însă de câteva lucruri esențiale pentru ca acest demers de revenire a Jandarmeriei la modelul tradițional să se poată realiza în România, astfel:

- ✓ inițiativele primarilor și ale consiliilor locale din mediul rural privind solicitarea înființării unor structuri de Jandarmerie în comunitățile pe care le administrează să fie mult mai bine justificate și susținute în fața parlamentarilor locali, pentru ca acestea să ajungă la nivel național, devenind astfel o prioritate;
- ✓ un lobby susținut pentru această transformare pe lângă decidenții politici care să fie realizat în limitele legale, atât de către reprezentanții Jandarmeriei, cât și de către instituții și persoane abilitate, care să afirme utilitatea acestui demers;
- ✓ popularizarea acestui demers în zonele în care se intenționează modificarea sistemului de ordine publică, conștientizarea populației asupra necesității și beneficiilor acestui sistem, urmate de o consultare publică privind percepția comunităților vizate asupra acestei schimbări;
- ✓ identificarea unor modalități de comunicare și susținere în interiorul Ministerului Afacerilor Interne a avantajelor unui asemenea proiect, astfel încât acest minister, la rândul său, să aibă argumentele necesare susținerii unui asemenea proiect de lege în Guvern, pentru a se transforma în lege organică;
- ✓ adaptarea programelor de pregătire în interiorul Jandarmeriei și conștientizarea jandarmilor asupra noilor responsabilități și a necesității implicării acestora în comunitățile pe care le deservește, pentru ca demersul să fie unul pozitiv și de un real succes.

Ca o concluzie finală, aceste modificări, deși par semnificative, în realitate nu reprezintă decât o situație de normalitate, care ar duce la întărirea sistemului dual de ordine publică existent în țara noastră și nu ar face decât ca structurile militare ale Jandarmeriei Române să fie folosite mai eficient, cu rezultate mult mai bune.

Experiența internațională deja dobândită stă cheazășie faptului că Jandarmeria Română are capacitatea de a se adapta rapid la noua misiune ce-i va fi încredințată, iar istoria și tradițiile armei reprezintă un background important care susține, la rândul său, acest demers.

6. Bibliografie

1. *Constituția României*, Editura Best Publishing, București, 2003.
2. Legea numărul 80 din 11 iulie 1995 privind *Statutul cadrelor militare*, text în vigoare începând cu data de 19 ianuarie 2006, Monitorul Oficial numărul 155/1995.
3. Legea numărul 218/2002 privind *Organizarea și funcționarea Poliției Române*, Monitorul Oficial numărul 305/2002.
4. Legea numărul 218/2003 privind *Aprobarea participării Jandarmeriei Române, ca membru cu drepturi depline, la Asociația Forțelor de Poliție și Jandarmerie*, Monitorul Oficial numărul 362/28 mai 2003.
5. Legea numărul 535 din 25 noiembrie 2004, privind *Prevenirea și combaterea terorismului*, Monitorul oficial numărul 1161/2004.
6. Legea numărul 550 din 29 noiembrie 2004 privind *Organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române*, Monitorul Oficial numărul 1175/ 2004.
7. Legea numărul 912 din 23 martie 1929 pentru *Organizarea Jandarmeriei Rurale*.
8. Hotărârea numărul 196/2005 privind aprobarea Strategiei Ministerului Administrației și Internelor de realizare a ordinii și siguranței publice, pentru creșterea siguranței cetățeanului și prevenirea criminalității stradale, disponibil la <http://www.sindunipol.ro/pdf/legislatie/07.pdf>, accesat la data de 1 iunie 2017.
9. Mr. Vasile Barbu, *Introducere în organizarea polițienească și jandarmerească a statelor europene*, Institutul de Arte Grafice “Reforma socială”, București, 1929.
10. Gl. c. a. dr. Tudor Cearapin, gl. d. dr. George Serișan, col. (r) dr. Octavian Burcin, col. dr. Țuțu Pișleag, col. drd. Daniel Georgescu, *Istoria Jandarmeriei Române*, Editura Bren, București, 2004.
11. Dinu C. Giurescu (coord.), *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică, București, 2003.
12. Ilie Gorjan, *Considerații generale privind apărarea ordinii publice*, Editura Fundația Revista Jandarmeriei, București, 2002.
13. Gl. mr. Vasile D. Mihalache, gl. mr. Ioan P. Suci, *Din istoria legislației Jandarmeriei Române*, Editura Societății Tempus, București, 1995
14. Gl. bg. (r) Vasile D. Mihalache, col. (r) Ioan P. Suci, *Istoria Jandarmeriei Române (1850-2000)*, Editura Sylvi, București, 2000.

15. Dominique Monjardet, „*La manifestation: du côté du maintien de l'ordre*”, Raport prezentat la Congresul Național al Asociației Franceze de Științe Politice, Bordeaux, 5-8 octombrie 1988.
16. Stan Stângaciu, Octavian Burcin, Ovidiu Miron, Adrian Bălan, *Ordinea internă și apărarea României în anii 1939-1941*, Editura All Educational, București, 1999.
17. Ovidiu Vasiliță (col.), teza de doctorat „*Jandarmeria Română în sistemul dual de ordine și siguranță publică*”, București, 2008.
18. Strategia de securitate națională a României, București, 2006, disponibilă la adresa <http://old.presidency.ro/static/ordine/CSAT/SSNR.pdf>, site accesat la data de 15 iulie 2017.